

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 561/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, advokátska kancelária, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 33 Nt 9/15-296 z 8. decembra 2016 a uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Tos 6/2017-325 z 19. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDAKČIA] v časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 33 Nt 9/15-296 z 8. decembra 2016 o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

2. Konanie o sťažnosti [REDAKOVANÉ] v časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Tos 6/2017-325 z 19. apríla 2017 z a s t a v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 33 Nt 9/15-296 z 8. decembra 2016 a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Tos 6/2017-325 z 19. apríla 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 16. marca 2015 sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na povolenie obnovy konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 41 T 90/2010, ktorý odôvodnil tým, že v tejto trestnej veci pri ukladaní mu trestu odňatia slobody bolo použité ústavne nesúladné ustanovenie § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon vo vtedy platnom a účinnom znení, ktorého nesúlad s ústavou bol vyslovený nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012. Návrh na povolenie obnovy konania sťažovateľ 29. júla 2015 rozšíril aj o ďalšie skutočnosti, ktoré nesúviseli s použitím asperačnej zásady, ale s dôkazmi, ktoré mali preukazovať jeho nevinu.

3. Okresný súd napadnutým uznesením č. k. 33 Nt 9/15-296 z 8. decembra 2016 o návrhu sťažovateľa rozhodol tak, že podľa § 394 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodov uvedených v § 41b ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) povolil obnovu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 41 T 90/2010 a zrušil výrok o treste uložený mu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 41 T 90/2010 zo 16. februára 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 To 8/2012 z 5. júna 2012.

4. Ďalším výrokom tohto rozhodnutia okresný súd podľa § 403 Trestného poriadku s použitím § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby so začiatkom jej plynutia okamihom právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy pôvodného trestného konania.

5. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, a to tak proti výroku o jeho vzatí do väzby, ako aj proti výroku o povolení obnovy konania s tým, že síce súd prvého stupňa povolil obnovu konania, pokiaľ ide o výrok o treste, ale nezaoberal sa jeho návrhom, pokiaľ išlo o výrok o vine.

6. Krajský súd uznesením č. k. 1 Tos 6/2017-325 z 19. apríla 2014 o opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol tak, že ho podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

7. Porušenie svojich základných práv sťažovateľ vidí v tom, že okresný súd nevyhodnotil jeho argumentáciu uvedenú v návrhu na povolenie obnovy konania, v rámci ktorej predkladal dôkazy o svojej nevine. Ak tak urobil až krajský súd na neverejnom zasadnutí, urobil to podľa názoru sťažovateľa spôsobom, ktorý je „*protiústavný a neudržateľný*“, keďže ako súd druhého stupňa vykonal na neverejnom zasadnutí dokazovanie a „*oprel ho o svoje úvahy, ktoré mal vykonať Okresný súd Prešov... Krajský súd tak suploval právomoci okresného súdu vykonal a vyhodnotil dôkazy na neverejnom zasadnutí*“, a teda sťažovateľ sa nemal „*ako brániť, nebol... prítomný*“. Tvrdí, že krajský súd mal v tomto prípade „*právomoc preskúmvaciu a môže rušiť, opravovať rozhodnutia, ak konanie, ktoré im predchádzalo nebolo v súlade so zákonom. Je naozaj právne – ústavne neudržateľné, ak krajský súd prevezme arbitrárne právomoci okresného súdu a vo veci meritórne rozhodne.*“. Slovanmi sťažovateľa „*Krajský súd tak anuloval celé konanie o návrhu o obnove konania a porušil*“ jeho „*práva na spravodlivý súdny proces garantované v čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.*“.

8. Sťažovateľ ďalej namietal, že všeobecné súdy konajúce o jeho návrhu na obnovu konania neakceptovali ako „*nový*“ ním navrhovaný ďalší dôkaz, a to výsledky „*šetrenia z Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zo dňa 10. 11. 2014*“, ktoré boli známe až po skončení konania (v roku 2012), ktorého obnovy sa domáhal. Konštatáciu krajského súdu, že tieto informácie boli známe už v priebehu konania, sťažovateľ považuje za arbitrárnu.

9. K porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 ústavy, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru došlo podľa názoru sťažovateľa tým, že o jeho návrhu na povolenie obnovy konania na okresnom súde rozhodovala aj sudkyňa, ktorá bola činnou aj „*v pôvodnom konaní sp. zn. 41 T/90/2010*

zo dňa 12. 11. 2010“, keď „rozhodovala v senáte... na verejnom zasadnutí, kde senát prerokoval a prijal obžalobu proti“ sťažovateľovi. Rovnako táto sudkyňa okresného súdu bola pri rozhodovaní o „žiadostiach“ sťažovateľa v pôvodnom konaní, a to 9. septembra 2010 a 13. decembra 2010. Sťažovateľ je presvedčený, že tá istá sudkyňa „nemohla byť procesne činná v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania sp. zn. 33 Nt/9/15-296 z 8. 12. 2016 a rozhodovania o väzbe, ale mala byť z týchto konaní vylúčená podľa § 397 ods. 2 Tr. poriadku, nakoľko rozhodovala vo veci v pôvodnom konaní, čo zákon v žiadnom prípade nepripúšťa“. Tvrdí, že „Senát, ktorý nebol príslušný na rozhodovanie o návrhu obnovy konania nebol príslušný ani na rozhodovanie o väzbe. Preto je“ jeho „väzba, ktorá začala plynúť 19. 4. 2017 nezákonná a protiústavná v rozpore s čl. 17 ods. 1, 2, 3, 5, čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.“. Sťažovateľ dodáva, že „Krajský súd o tom, že o návrhu obnovy konania a väzbe... rozhodoval nezákonný senát... nevedel, preto je rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 1 Tos/6/2017-325 zo dňa 19. 4. 2017, ktorým potvrdil väzbu protiústavné a neudržateľné. Právo nemôže byť postavené na neprávne.“.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) Práva obvineného napadnutým uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 33 Nt/9/15-296 z 8. 12. 2016 a napadnutým uznesením sp. zn. 1 Tos/6/2017-325 z 19. 4. 2017 Krajského súdu Prešov, ktorým neprijali návrh obnovy konania do viny obvineného, porušené boli, čl. 46 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň práva obvineného napadnutými uzneseniami Okr. súdu Prešov 33 Nt/9/15-296 z 8. 12. 2016 a Krajského súdu Prešov sp. zn. 1 Tos/6/2017-325 z 19. 4. 2017, ktorými bol vzatý do väzby – porušené boli čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 17 ods. 1, 2, 3, 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru...“

Obvinený [REDAKOVANÉ] sa po opätovnom prejednaní návrhu obnovy konania nariaďuje prepustiť z väzby na slobodu, nakoľko väzba od 19. 4. 2017 bola protiústavná.

2) Krajskému súdu sa ukladá vyplatiť trovy právneho zastúpenia obvineného.“

11. Podaním doručeným ústavnému súdu 10. júla 2017 sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť, avšak v relevantnej časti iba zopakoval alebo spresnil argumentáciu už v sťažnosti uvedenú.

12. Ďalším podaním doručeným ústavnému súdu 16. augusta 2017 označeným ako „*Spätvzatie sťažnosti*“ sťažovateľ oznámil, že sťažnosť vedenú ústavným súdom pod „*sp. zn. Rvp 1050/2017 proti uzneseniu Krajského súdu Prešov*“ berie späť.

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

16. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5, čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 5 ods. 4 a v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 33 Nt 9/15-296 z 8. decembra 2016 a uznesením krajského súdu č. k. 1 Tos 6/2017-325 z 19. apríla 2017.

19. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

20. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

21. Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín a pri trestných činoch terorizmu do 96 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

22. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

25. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom uznesením okresného súdu č. k. 33 Nt 9/15-296 z 8. decembra 2016

27. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

28. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

29. Sťažovateľ mal podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku právo podať proti uzneseniu okresného súdu z 8. decembra 2016 sťažnosť (čo aj urobil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd a v prípade zistenia zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa postupom alebo rozhodnutím súdu prvého stupňa týmto poskytnúť náležitú ochranu. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o opravnom prostriedku sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti smerujúcej proti rozhodnutiu okresného súdu č. k. 33 Nt 9/15-296 z 8. decembra 2016 nemohol inak, iba odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom uznesením krajského súdu č. k. 1 Tos 6/2017-325 z 19. apríla 2017

31. Podľa § 54 zákona o ústavnom súde ak sťažovateľ vezme svoju sťažnosť späť, ústavný súd konanie o nej zastaví okrem prípadu, ak ústavný súd rozhodne, že späťvzatie sa nepripúšťa, najmä ak sťažnosť smeruje proti takému právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu, ktoré mimoriadne závažným spôsobom porušujú základné práva alebo slobody sťažovateľa.

32. Podaním označeným ako „*Späťvzatie sťažnosti sp. zn. Rvp 1050/2017 proti uzneseniu Krajského súdu Prešov*“ doručeným ústavnému súde 16. augusta 2017 sťažovateľ jednoznačne prejavil svoju vôľu vziať podanú sťažnosť vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu späť.

33. Z citovaného § 54 zákona o ústavnom súde vyplýva, že zákon o ústavnom súde ponecháva ústavnému súde možnosť okrem iného rozhodnúť, že záujem na ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa je dôležitejší než rozhodnutie sťažovateľa vziať svoju sťažnosť späť (porovnaj II. ÚS 38/96 , II. ÚS 256/2013), a teda rozhodnúť, že späťvzatie

sťažnosti sa nepripúšťa. Ústavný súd sa vo svojej judikatúre prihlásil k materiálnemu chápaniu ochrany základných práv a slobôd, a tak ústavný súd musí pri prerokovávaní späťvzatia sťažnosti a rozhodovaní o zastavení konania skúmať, či zastavením konania v dôsledku späťvzatia sťažnosti nebudú mimoriadne závažným spôsobom porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

34. Zo sťažnosti, ale ani z jej príloh ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť v danej veci, pre ktorú by vznikla potreba rozhodnúť o nepripustení späťvzatia sťažnosti.

35. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konanie o sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu č. k. 1 Tos 6/2017-325 z 19. apríla 2017 podľa § 54 zákona o ústavnom súde zastavil (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017